

Iskra

22

Oskar in priznanje

Iskrini izdelki se bodo že v kratkem odevali, potem ko bodo zapuščali montažne prostore, tudi v novo embalažo, za katero so dobili Iskra Commerce ter Združena lesna industrija Tržič oz. Embalažno grafično podjetje Škofja Loka Jugoslovanskega Oskarja, oz. priznanje za embalažo. Ti dve odlikovanji so podelili prejšnji ponedeljek ob slavnostni otvoritvi Mednarodnega sejma embalaže, tehnike pakiranja, marketinga in skladiščenja blaga INPAK '88. Avtorja »Sistema zložljivih paletnih zabojev« in »Paletne zloženke iz valovitega kartona« sta vodja Inženiringa za embalažo v Marketingu Iskre Commerce France Perčič in zunanji sodelavec Anton Škrinjar.

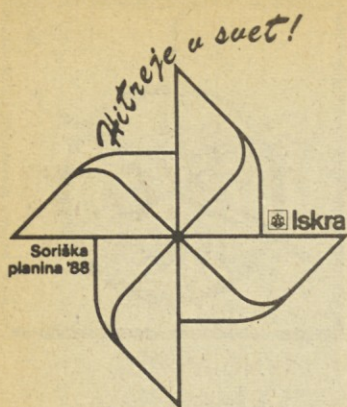
Razstavljalci so na INPAK-u predstavili in prikazali najnovejše dosežke na področju lesene, papirne, kovinske, steklene in plastične embalaže. To, kar so videli številni obiskovalci v treh dvoranah gornjeradgonskega sejmišča, je bil resnično vrhunec jugoslovanske ustvarjalnosti na tem področju, pri čemer pa število Oskarjev in priznanj, ki so jih podelili slovenskim proizvajalcem, potrjuje, da smo v naši republiki še vedno daleč pred drugimi. Zlasti to velja za Iskro, saj je pač morala, če je hotela izvažati na zahod, svoje izdelke lepše obleči. No, kmalu so enako »suknjo« dobili tudi izdelki za domačega kupca.

To, kar se je Iskra »šla« že pred desetletjem in več, pa je bilo tudi vodilo INPAK-a 88 in vzporednih prireditev in predavanj, to pa je bilo, kako ujeti embalažno industrijo v Evropi ter tako pomagati našemu gospodarstvu pri večjem preusmerjanju v izvoz. Prav zato so snovalci in proizvajalci predstavili tisto embalažo, opremo in materiale, ki jih zahtevajo tuja tržišča.

Oskarje in priznanja je podelil predsednik GZ Slovenije Marko Bulc.

LD

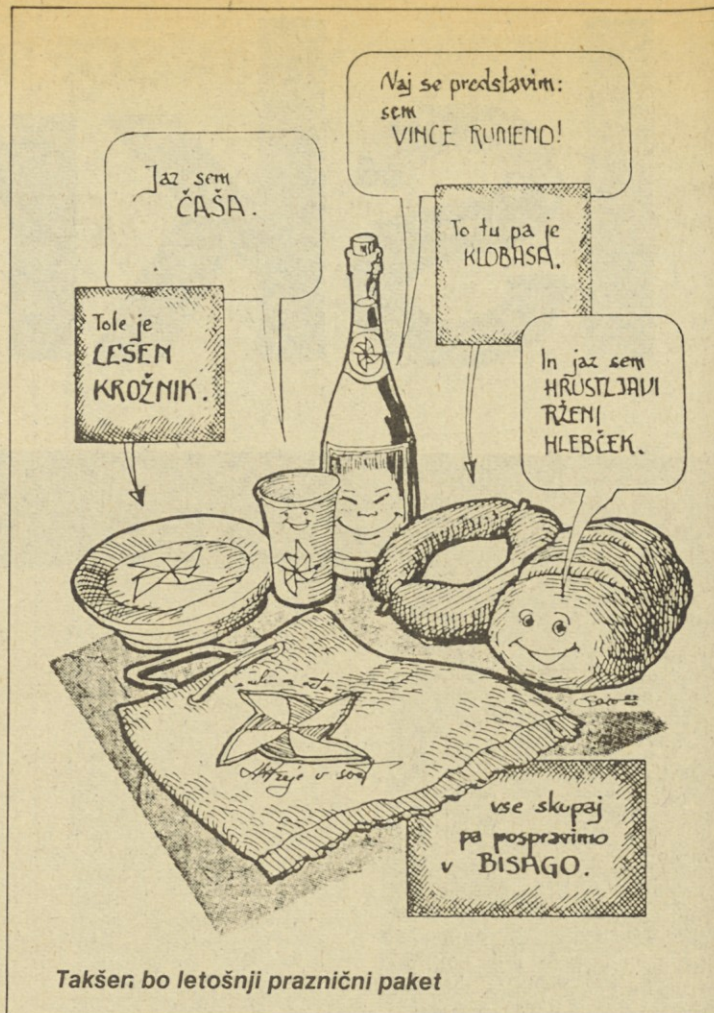
Pred dnevom Iskre in borca **Soriška planina vabi**

V bistvu je bila v četrtek, 2. t.m. na kraju samem, to je na Soriški planini, zadnja seja Odbora za proslavo dneva Iskre-dneva borca, kjer so si člani odbora na čelu s predsednikom PO SOZD Iskra Francem Šifkovičem najprej ogledali teren, kjer bo potekalo letošn-

prodajali še balone, peno, vetrnice in druge tipične spominke s tega področja.

Komisija za promet je ugotovila, da bo med proslavo možen dvosmerni promet.

Priloge so torej v polnem teku in obetajo, da bo tudi letošnji dan

Takšen bo letošnji praznični paket

Iskre in borca množičen in dobro organiziran kot doslej, saj smo si pri takšnih organizacijah nabrali že nemalo izkušenj.

Ob koncu naj še opozorimo, da bodo v avli stolpnice Iskrinega PPC 29. junija odprli razstavo likovnega društva Iskre iz Želez-

nikov, s čimer naj bi tudi širši slovenski javnosti predstavili likovno udejstvovanje in snovanje članov likovnega društva iz delovne organizacije, prirediteljice in organizatorke našega letošnjega slavnosti na Soriški planini.

D. Ž.

je Iskrino slavlje. Med ropotanjem buldožerjev, ki so zravnavali zadnje metre bodočih parkirišč v bližini prireditvenega prostora (pripravili so prostor za več kot tisoč osebnih avtomobilov in 250 avtobusov), so strokovnjaki skupaj z odborom odbrali ustrezna mesta za glavni oder, stranski oder in stojnice ter druge objekte, ki sodijo k tako veliki proslavi.

Na seji so se odločili, da bo vodja programa Borut Mencinger, medtem ko so sam program popestrili in vanj vnesli več živahnosti in družabnosti. Sceno in režijo naj bi vodil Jože Bogataj, medtem ko bi kot solist nastopil Janez Lotrič, ki se je kot pevec uveljavil v tujini.

Arhitektonska zasnova glavnega odra naj bi imela v ozadju deset metrov visoko kuliserijo v obliki simboliziranega Triglava, medtem ko naj bi v zabavni del programa poleg vlečenja vrvi vključili še nagradno streljanje in balinanje.

Med proslavo naj bi bila zunaj-paketna ponudba cenovno enotna, poleg jedi in pijače pa naj bi

Kako pridem na Soriško planino?

Kolegij glavnih direktorjev Iskrinih DO

Pogovor z Janezom Stanovnikom

To pot je redni mesečni kolegij glavnih direktorjev Iskrinih delovnih organizacij (6. 6.) potekal v malce drugačni obliki kot običajno. Seje kolegija se je namreč udeležil predsednik predststva SR Slovenije **Janez Stanovnik**, ki je odkrito dejal, da je v tem smislu »novi človek« in da seveda ne pozna dovolj Iskre in njene problematike ter mu takšen obisk samo koristi, ker se lahko tako rekoč na kraju samem seznanil z vsemi problemi, stanjem in težavami, ki dandanašnji ne tarejo samo Iskre temveč celotno naše slovensko in jugoslovansko gospodarstvo.

Naprej je predsednik PO SOZD Iskra visokemu gostu na kratko, a jedrnatostno predstavil Iskra v celoti in njenih podrobnostih in posebnostih, nakar so posamezni direktorji DO organizacij spregovorili še čisto konkretno bodisi o problematiki prestrukturiranja, uvajanja modernih programov, kadrovske prenovi in presežkih delavcev, vprašanju kvalitete in novih izdelkov ter sploh o razvoju in znanstveno-raziskovalni dejavnosti v Iskri in njenem izvoznem prizadevanju v hudi konkurenci, zlasti na razvitem, zahodnem tržišču.

Janez Stanovnik je v svojem odgovoru na kratko najprej poudaril, da je bilo srečanje z vodilnimi ljudmi Iskre zanj osebno zelo koristno, spregovoril je o vlogi javne administracije pri nas pri kreiranju gospodarske politike, zlasti pa o dejstvu, da so končno padli nekateri tabuji kot vprašanje kapitala, delnic, obveznic, skratka tržišča, ki edino pravično nagradjuje uspešne, neuspešne pa kaznuje. Pri tem je omenil, da smo pri nas žal doslej najprej razdelili pravice in postavili vprašanje socialne nad učinkovitostjo, pri čemer je imel predvsem v mislih učinkovitost kapitala, oz. osnovnih sredstev. Ko je govoril o Evropi po letu 1992, ni izrazil strahu, pred morebitnimi carinskimi barijerami, temveč pred dejstvom, da bo za Jugoslavijo tedaj usodno nevladna Jugoslavija tedaj usodno nevladno združevanje v tokove moderne, postindustrijske družbe na pragu XXI. stoletja. Ob koncu je nanizal še nekaj misli o študiju in odločno zavrnil dosedanje pojmovanje, da je z diplomom študij končan, medtem ko je v svetu nasprotno res — z diplomom se šele študij začne in ne nehalno nadaljuje ob dejstvu, da se v svetu danes znanje obnavlja, ali pa povsem spreminja skoraj na vseh področjih in v kratkih razdobjih petih let.

V nadaljevanju se je **Miloš Resnik** navzoče obvestil o petmesečnih izvoznih in uvoznih rezultatih, ki pomenijo v našem izvozu 1%

povečanje izvoza v primerjavi z istim obdobjem lani, hkrati pa je prognozirал, da bo Iskra v prvem polletju letos izvozila od 123 do 125 milijonov dolarjev, od česar bo 73 milijonov odpadlo na razviti zahod, 18 milijonov na države v razvoju in 32 milijonov na dežele SEV. Ob koncu je še dejal, da smo v petih mesecih letošnjega leta izpolnili 34% izvoznega načrta.

Jože Godec pa je povedal, da se trend zmanjševanja števila zaposlenih v Iskri kontinuirano nadaljuje že od lanskega novembra, kar je vsekakor pozitivno in tako je danes v Iskri zaposlenih dobrih 700 ljudi manj kot lani.

Na koncu je **Franč Šifkovič** seznanil glavne direktorje s težavami za spremembo gospodarskega sistema.

Skratka prihaja do vrste bistvenih novosti, ki jih bo potrebno vnesti tudi v osnutek novega samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra seveda takrat,

ko bo sprejeta ustrezna zakonodaja, od ustavnih amandmajev do prenove zakona o združenem delu in ostale zakonodaje, ki zadeva gospodarjenje, banke, poslovanje s tujino, tuja vlaganja in podobno.

Skratka, smo na pragu novih spoznanj in bistvenih sprememb v dosedanjem načinu gospodarjenja in našega obnašanja.

D. Ž.

Ivanu Cvaru v slovo

Pred letom dni je odšel iz Iskre v zaslužni pokoj. Veselil se je pokoja zato, da bi ga čim bolj užival v naravi, opazoval divjad, se pogovarjal s člani »zele ne bratovščine«, ki ji je bil tako ljubiteljsko vdan. Neizprosna smrt je vse to prekinila.

V Iskri je bil Ivan Cvar eden izmed tistih vodilnih kadrovskega delavcev, ki je ob vsakem času znal prisluhniti slehernemu človeku in mu tudi pomagati, kolikor je bilo v njegovih mo-

čeh. Zato so tudi številni v raznih težavah prihajali k njemu po pomoč.

V Poslovodnem odboru SOZD Iskra, kjer je bilo njegovo zadnje delovno mesto pred upokojitvijo, je z realnimi ocenami situacij pripomogel k pravilnemu razreševanju raznih problemov z njegovega področja, pa tudi z drugih področij. Bil je vseskozi v stiku z delavci, jim znal prisluhniti, kar vse mu je dajalo še posebno veljavo pri delovnih ljudeh.

Seveda pa je težko z nekaj stavki zaobjeti skoraj malce več kot šest desetletij dolgo življenjsko pot Ivana Cvara, ki se je začela v Zamostecu pri Ribnici, nadaljevala v partizanih od maja 1943. leta pa tja do leta 1962, ko je prišel v Iskra za vodjo kadrovske službe.

O svojem prihodu in delu v Iskri je najlepše povedal sam, ko je dejal:

»S prihodom v Iskra januarja 1962 sem prevzel kadrovskega področje. Takrat je nastala nova, združena Iskra in spominjam se, da je bilo tedaj v njej kakih 7000 delavcev. V novoustanovljenem kadrovskem področju smo si postavili široko zasnovan program, kajti potrebe po kadrih so bile takrat še bolj pereče kot danes, saj so bile kadrovske zmogljivosti takrat pač izredno skromne.

Tako so tedaj predvsem šti-

pendirali ljudi na elektrotehniških in strojniških šolah, od srednje stopnje do fakultet na vseh območjih, kjer so bili Iskrini obrati. Menim, da se je tako zasnovana kadrovska politika dobro obnesla. Za tiste čase smo izredno mnogo vlagali v kadre, saj se je le dobra tretjina študentov zaposlila v podjetju. Že takrat pa bi potrebovali vse elektroinženirje, kolikor bi jih zmogla izšolati celotna elektrotehniška fakulteta.

Se danes se živo spominjam, da je imela vsa kranjska Elektromehanika, ko sem se vanjo vrnil iz Ljubljane, takrat le 39 sodelavcev s fakultetno izobrazbo. Po združitvi pa smo se približali številu tisoč.

Velikokrat sem bil in sem še zdaj ponosen na privrženost delavcev Iskri, saj je velika večina tistih, ki so začeli delati pri nas, ostala v njej do zaslužnega pokoja.

In kaj še zapisati ob koncu? Dejstvo, da je bil izredno skromen človek, vendar delaven in ustvarjalen, zagnanost in odgovornost pa sta ga vmes pripeljali tudi za štiri leta na čelo kranjske občine. Skratka, brez njega bi bilo naše življenje skromnejše, saj je vanj prispeval v celoti samega sebe in prav zato bo ostal v lepem spominu mnogih in številnih, ki so ga poznali, cenili in vseh tistih, ki jim je pomagal, da smo vsi lahko lažje živeli.

Nadaljevanje uspešnega nastopa na Čehoslovaškem

Potem ko je Iskra pred meseci podpisala prvo pogodbo o prodaji telefonske centrale SI 2000 češkoslovaškemu metalurškemu kombinatu NHKG, je minuli teden podpisala že drugo pogodbo o prodaji centrale te vrste, in sicer kemijskemu kombinatu SPOLEK.

Glavni direktor Telematike Andrej Polenec in direktor tržnega področja SEV v Iskri Commerce Igor Ingolič sta prejšnji tork v Pragi podpisala pogodbo s češkoslovaško zunanje-trgovinsko firmo Kovo o prodaji telefonske centrale SI 2000 kemijskemu kombinatu SPOLEK. Vrednost pogodbe je 1,6 milijona dolarjev.

Češkoslovaški kupec bo centralo plačal s svojimi kemijskimi polizdelki in izdelki, na jugoslovanskem tržišču pa jih bo tržila Metalka, ki je bila tudi podpisnik pogodbe.

Izredno veliko zaslug za uspešen Iskrin prodor s centralami SI 2000 na češkoslovaško tržišče imata vsekakor tako prizadevanja predstavništva Iskre Commerce v Pragi in njenega direktorja Tilna Pečeta, kot tudi najtesnejše sodelovanje z vodstvom in strokovnjaki v Telematiki ter njihov profesionalni nastop ter podpora tržnikom pri predstavljanju teh central češkoslovaškim partnerjem.

Centrale SI 2000 je Iskra prvič podrobneje predstavila na Češkoslovaškem pred dvema letoma. Takrat je tudi predsednik GZ Slovenije Marko Bulc na pogovorih s podpredsednikom vlade in predsednikom državne planske komisije ČSSR Svatoplukom Potačem v imenu slovenskega gospodarstva posredoval predlog za okrepitev sodelovanja s češkoslovaškimi partnerji. Predlog je vseboval tudi izvoz central SI 2000, ki naj bi jih kranjska Telematika do vključno leta 1991 izvozila za 40 do 50 milijonov dolarjev. Po tem predlogu plačujejo češkoslovaški kupci naše telefonske centrale s svojimi izdelki, torej s t.i. proti-

dobavami produktov črne metalurgije, kemijskih izdelkov, energije in drugih za jugoslovansko tržišče zanimivih proizvodov. Na našem tržišču jih bodo sprva prodajali Metalka, Intertrade, Slovenijales in drugi, v Iskri Commerce in njenem Komercialnem inženiringu trženja sistemov pa so se že začeli preusmerjati tudi na to področje.

»Ker bo naš izvoz, zlasti pa v dežele Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč, vse bolj

pogojevan s protidobavami, torej z vezanimi posli, se moramo v Iskri Commerce usposobiti tudi za takšno trženje,« je po vrnitvi iz Prage poudaril direktor Igor Ingolič.

»Oba podpis, prvi z metalurškim kombinatom NHKG v vrednosti 5,2 milijona dolarjev in sedanji s SPOLEK-om, nas navdajata z optimizmom, da se bomo s temi našimi digitalnimi centralami resnično utrdili na tržišču ČSSR, vendar pa je izredno pomembno tudi to, kako se bomo obnašali do kupcev, obnašali že kar pri prvi centrali — da jo bomo res dobavili v dogovorjenem roku, dobavili v brezhibni kakovosti in, kar je tudi dogovorjeno, prvo fazo telefonske centrale v NHKG-ju izročili namenu oktobra letos. Ne drznem se niti razmišljati, kaj bo v nasprotnem primeru...«

Lado Drobež

Iskra Commerce — KITS

Izvoz jutri — s projekti do projektov

Konec maja je bil v Škofji Loki seminar, ki ga je organiziral Izobraževalni center SOZD Iskra. Eden izmed mnogih. Pa je bil res le eden od mnogih? Presodite sami.

Kakor se nenavadno sliši, se trenutno večina velikih investicij v infrastrukturne projekte vlaga v deželah tretjega sveta. Paradoks je prav lahko razložiti. Take projekte z večinskim deležem sofinancirajo nadnacionalne finančne institucije, kot je npr. Svetovna banka. Projektov v razvitem svetu ne financirajo.

Gre za projekte, ki imajo po pravilu več deset, ali celo več stot milijonsko vrednost v dolarjih. Seveda razpadajo na manjše kose, vendar gre še vedno za ogromne vsote.

Znatno število licitacij in tenderjev, ki izvirajo iz teh projektov, pokriva program. S plačilom pa pri teh poslih povečini v Iskri ni večjih problemov.

Je pa žal take posle izjemno težko pridobiti. Najprej je treba za to, da nekaj pripravljajo, pravočasno izvedeti. Pa navezati stike s predlagatel-

jem projekta. Pa pridobiti tendersko dokumentacijo. Pa v izjemno kratkem času pripraviti debele knjige ponudbe skupaj z vsemi proizvajalci, pri tem pa upoštevati vse lokalne tržne pogoje. Pa ponudbo na privlačen način predstaviti in se z razpisovalcem pogoditi.

V Iskri Commerce je bila pred časom ustanovljena skupina KITS (Komercialni inženiring trženja sistemov), kjer je vodstvo IC zbralo ljudi, ki vedo, kako se vse to dela.

In ti ljudje so na seminarju predstavili svoje znanje. Le nekaj »cukrčkov«: iskanje projektov in licitacij v mednarodnih bazah po telekomunikacijskem omrežju »v živo«, vezana trgovina, prenos tehnologije pa projektno delo pri pripravi ponudb pa mrežno planiranje, Superproject...

Rezultati ankete, ki so jo izpolnili udeleženci, kažejo, da so predavatelji svoje delo opravili več kot dobro. In ga bodo spet. Če boste VI tako hoteli.

Izobraževalni center SOZD Iskra

Točka razno

Kaj meni Iskrina mladina? Kdo bo moral prvi obsedeti ob poti enaindvajsetega stoletja? Ali bo to delavec, ali nekdo iz vodilne strukture, ali celo sistem? Večkratni molk ob točki razno, pa nam zgovorno kaže, da so naša različna mnenja, to točko naredila še najaktualnejšo. Kaj se dogaja?

Pa začnimo našo poročilo s tokrove seje Koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Iskra od tam, kjer je bilo na predsedstvu zaradi tišine še najmanj razprave. Še formalno opredelitev o zadnjih nepojasnjenih dogodkih v Sloveniji, ki še kako burijo našo mladino, so sprejeli po odhodu (opravičenem) nekaterih posameznikov. Izjava, ki jo bodo Iskrini mladinci poslali predsedstvu RK ZSMS in Odboru za varstvo človekovih pravic se glasi:

»Predsedstvo KS ZSMS SOZD Iskra je obravnavalo položaj, ki je nastal po zadnjih aretacijah vidnih mladinskih aktivistov in ugotovilo, da dosežani postopki pri mladih v Iskri ne vlivajo zaupanja v legitimnost.

Mladi Iskre menimo, da je preveč naključij, ki kažejo na to, da so te

aretacije odmev na javne razprave in pisanje o JLA v zadnjem obdobju. S tem v zvezi podpiramo vse aktivnosti RK ZSMS, da se zagotovi javnost in legitimnost postopka v skladu z zakoni civilne družbe za katero si prizadevamo.

Pri ostalih točkah pa so se mladinci zadržali na tematiki, ki so jo v Iskri na različnih samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in srečanjih že velikokrat obravnavali. Ob vseh ekonomskih, finančnih in predvsem likvidnostnih problemih, s katerimi se danes v Iskri srečujemo, so mladinci ponovno namenili pozornost tehnološkim in ekonomskim presežkom, problematiki, ki so jo obdelali že sindikalni aktivisti na letošnjem poreškem srečanju in kadrovske delavci v Ribnem. Iz dokaj zanimive razpra-

ve je bilo razvidno, da je bilo o omenjeni, še kako občutljivi temi, že veliko izrečenega, malo pa narejenega, z izjemo sindikata, ki je o tem izoblikoval jasnejša stališča. Še v širši družbi se problema lotevamo zgolj načelno, ali pa se ga celo izogibamo, morda zato, ker so tehnološki in ekonomski presežki v nasprotju s socialistično logiko.

Zato so na torkovem predsedstvu sprejeli sklep, da Koordinacijski svet podpira svobodnejšo konkurenco dela v podjetjih, na osnovi manjše zaščite delovnega mesta in delavca, ki ga zaseda. S tem bi odprli možnost nagrajevanja vsem že zaposlenim in zaposlovanja še nezaposlenim mladim. Obenem pa bi moral biti pri tem izločevalni kriterij »slab delavec«, ne glede na izobrazbo, starost... Še vedno pa se v Iskri premalo zavedamo pomena stimulativenega nagrajevanja, ki ga bomo morali v bodoče veliko bolj celovito doreči.

Mladincem je spregovoril svetovalec predsednika Poslovnega odbora SOZD Iskra Pavle Gantar, ki je predstavil novi samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra, ki je sedaj v javni razpravi. Mladinci so se seznanili tudi z aktualnimi dogajanjem v celotnem Iskrinem sistemu, predvsem pa s trenutno težko ekonomsko, finančno in likvidnostno situacijo. Predsednik KS ZSMS je podal tudi informacije o izbranih letošnjih Iskrinih na-

grajencih, o praznovanju dneva Iskre — dneva borca na Soriški planini in predstavil položaj Kluba štipendistov, ki se srečuje s finančnimi težavami in s problemom mentorstva. Zato je predsedstvo na predsednika poslovnega odbora SOZD Iskra naslovilo prošnjo, da le-ta poskuša na nek način rešiti problem Iskrinega Kluba štipendistov. Ob koncu so spregovorili tudi o mladinskih igrah brez meja, kjer so predlagali, da bi jih letos organizirala Iskra Avtomatika. Dokončno pa se bodo o poteku in organizaciji iger dogovorili na julijski seji predsedstva.

Vesna Žunič

Razvoj sistema delitve osebnih dohodkov

Konec maja so predstavniki iz vseh Iskrinih delovnih organizacij na skupnem sestanku v poslovni stavbi Iskre obravnavali izplačilo osebnih dohodkov v prvem tromesečju letos, možnostih izplačil osebnih dohodkov po interventni zakonodaji ter uporabo stimulacij za večjo učinkovitost pri delu in dodatnem izobraževanju.

Prisotni so na seji sprejeli naslednja sklepa:

1. Osební dohodki v Iskri so se v letošnjem tromesečju (kot že vrsto let) gibali v okviru povprečnih osebnih dohodkov v gospodarstvu SRS (povprečni OD Iskre 479.332 din, v gospodarstvu SRS 455.987 din). V povprečju so letos rasli približno 10% mesečno.
2. V Ur. l. SFRJ šte. 31 z dne 15. maja 1988 je objavljen Zakon o začasní omejitvi razpolaganja z delom družbenih sredstev za bruto osebne dohodke, ki določa najvišje povprečne osebne dohodke za leto 1988. Ta zakon se razlikuje od dosedanjih v tem, da skoraj ni vezan na poslovno uspešnost in je možno izračunavati dovoljene osebne dohodke do konca leta. Ta zakon pomeni za Iskrine DO različne omejitve. Večina DO do konca prvega polletja nima možnosti povečanja osebnih dohodkov, nekatere pa jih morajo celo znižati. Najteže je v DO z izgubo, ki so bile sankcionirane že v preteklem letu in morajo zniževati že tako nizke osebne dohodke. Za nekatere so zajamčeni OD, ki se v Sloveniji obračunavajo na podlagi 80% izplačanih osebnih dohodkov v tromesečju, ko ugotovimo izgubo, povečanih za rast življenjskih stroškov, ugodnejši kot izračun OD po Zakonu o sanaciji.

Član PO SOZD Iskra tov. Godec Jože je na sestanku predstavil stanje v samoupravnih aktih Iskrinih DO za področje delitve osebnih dohodkov. Vse Iskrine DO imajo vgrajene možnosti uporabe stimulativenega nagrajevanja, največkrat z ocenjevanjem, ki pa ga zaradi lju-

bega miru, ne uporabljamo. Z administrativnim določanjem učinkovitosti delavcev smo razbremenili vodilne in vodstvene delavce, ne dosegamo pa pravih učinkov. Poleg tega vodilne delavce ne usposabljammo za vodenje, za delo z ljudmi, kar je v razvitih državah pravilo.

Poudaril je, da bi morali v Iskri razvijati vzporedno horizontalno napredovanje in ugotavljanje učinkovitosti ter pri tem dati večjo vlogo vodstvenim in vodilnim delavcem. Sistem stimuliranja naj bi se vključil v projekt spremljanje razvoja kadrov. Delavec naj bi videl perspektivo razvoja v okviru svojega dela in ne samo s premeščanjem na druge naloge.

Za uspešno delo je potrebno nenehno izobraževanje. Po izjavah predstavnikov da ni pravega zanimanja za izobraževanje niti tam, kjer so v glavnem delavci s poklicem in sorazmerno mladi. Nekatere DO Iskre so že same uvedle razne oblike materialnih stimulacij za izobraževanje oz. dokončanje verificiranih programov.

Na podlagi predstavitve usmeritev, ki jih je podal tov. Godec in razprave predstavnikov Iskrinih DO, so bili sprejeti sledeči zaključki:

Za večjo učinkovitost pri delu bomo uvažali:

1. Prožnejše oblike sistema delitve osebnih dohodkov, ki bo omogočal horizontalno napredovanje, stimuliral izobraževanje in omogočal večje razlike pri osebnih dohodkih.
2. Večjo vlogo bodo prevzeli vodilni in vodstveni delavci, ki jih bomo ustrezno izobrazili v prilagojenih programih izobraževanja.
3. V Iskri bomo sestavili skupino, ki bo pregledala dobre rešitve stimulativenega nagrajevanja v posameznih DO Iskre, poiskala dobre rešitve pri drugih in pripravila usmeritve za izvajanje v DO (neobvezne) ter te dalje razvijala.
4. Zaradi potrebe po večjem znanju s področja stimulacij in motiviranja bo eno prihodnjih posvetovanj organizirano samo za to področje.

V Industrijski elektroniki so sredi investicij

V kostanjeviški Iskri bodo v okviru sedanje investicije avtomatizirali proizvodnjo žičnih uporov, gradijo pa tudi novo poslopje, v katerega bodo preselili skladišče. Od lanskih štirih milijonov žičnih uporov bodo prihodnje leto povečali proizvodnjo na deset milijonov, od tega jih bodo kar približno tričetrť izvozili.

»Zahtevno zahodno tržišče nas je prisililo to, a tudi mi avtomatiziramo proizvodno žičnih uporov,« nam je uvodoma predstavil sedanjo naložbo v Industrijski elektroniki direktor te Iskrine kostanjeviške tovarne Peter Luštek. V okviru tega dela investicije bomo dobili v zakup več strojev, med njimi sta pomembnejša dva — prvi za natikanje kapic in drugi za varjenje priključkov. Veljala bosta nekaj več kot 400.000 nemških mark. Stroje pričakujemo že v letošnjem tretjem četrtletju.

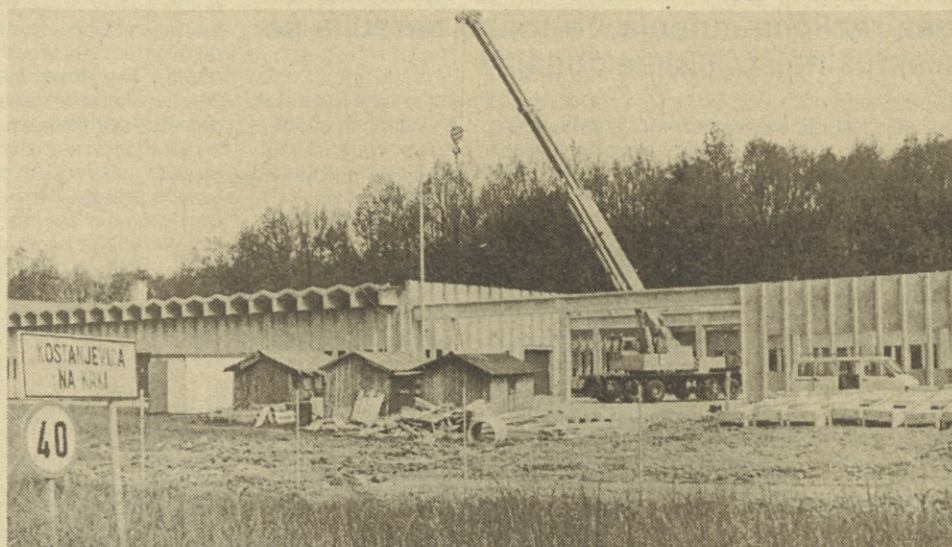
To pa ni edina investicija v tej tovarni, ki deluje v okviru Elementov. Prav te dni končujejo groba gradbena dela pri postavljanju novega poslopja. Vanj bodo preselili zdaj izredno utesnjene skladiščne prostore, tja pa se bo razširila proizvodnja žičnih uporov. Izvajalec gradbenih del je Pionir iz Krškega, konstrukcijo pa je izdelal in postavil Gradis.

Kostanjeviški Iskraši so lani izdelali približno 4 milijone žičnih uporov. Letos proizvodnjo še povečujejo na 650.000 uporov na mesec, že proti koncu leta pa se bo ta količina, vsaj tako želijo, povzpela na milijon kosov vsak mesec.

»Naložbe smo se lotili tudi zato, ker se nam odpira tržišče, predvsem na tujem,« poudarja

direktor Peter Luštek, »tako da bomo najverjetneje že prihodnje leto izvozili od 70 do 80% vseh žičnih uporov. Največji naši kupci so v Zahodni Nemčiji, Skandinaviji, Angliji in Avstriji. Načrtujemo, da bomo v letu 1989 izvozili samo žičnih uporov za več kot 2 milijona dolarjev.«

Dr

Iskra Rotomatika

Strokovni ogled proizvodnje

Pod vodstvom direktorja sektorja za proizvodnjo Iskre Kibernetike iz Kranja Emila Sekneta je bila v Iskri Rotomatiki 12-članska skupina vodij proizvođenj iz te gorenjske delovne organizacije. Obisk je sodil v okvir tako imenovanih strokovnih ogledov tehnološko naprednih proizvodnih dejavnosti. Gostje so se po ogledu našega proizvodnega procesa seznanili s poslovanjem, naložbeno dejavnostjo in razvojnimi načrti Iskre Rotomatike ter za tem s predstavniki tehničnega področja obravnavali vrsto vprašanj, katerih rezultate bodo s pridom uporabili v svoji delovni organizaciji.

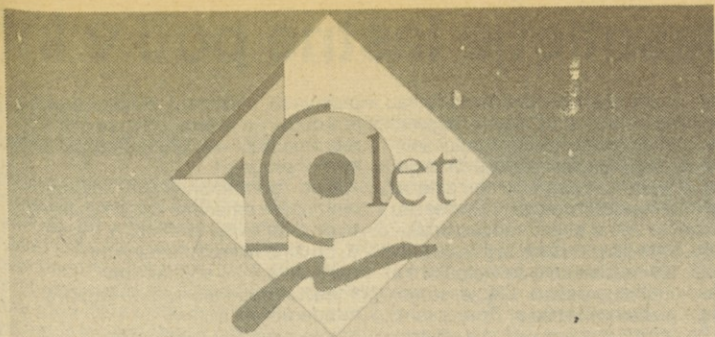
Med obiskom je bilo največ pozornosti namenjene organizaciji proizvodnih procesov, vprašanjem kadrovskih razporeditev in ukrepanjem glede nedoseganja rezultatov v posameznih delovnih procesih. Veliko je bilo govora o kadrovanju proizvodnih delavcev, o vzgoji mojstrov — delovodij, organizaciji proizvodnih procesov, doseganju norm, disciplini, sistemu nagrajevanja in samoupravi.

Iskra Kibernetika vsako leto pripravi podoben ogled proizvođenj v delovnih kolektivih, tokrat so z obiska v Iskri Rotomatiki, po besedah Emila Sekneta, odšli z odličnimi vtisi.

F. Š.

Strokovni ogled proizvodnje je vodil direktor tehničnega področja v Rotomatiki Rafael Kogoj, goste pa direktor sektorja za proizvodnjo v Kibernetiki Emil Sekne.

Desetletnica Iskre Delte

Desetletje lastne poti v informatiki

Letna šola Iskre Delte ter sodelovanje na zagrebškem Interbiroju sta dve najpomembnejši letni srečanja in soočanja Iskre Delte s svojimi uporabniki in potencialnimi uporabniki. Skratka, obe prireditvi sta v bistvu zanesljiv barometer, kako tržišče računalništva »diha«, kako sprejema novosti in kaj si v resnici želi. So pa tudi razlike med prireditvama: zagrebški sejem Interbiro je še zlasti tržno usmerjen, letna šola Iskre Delte pa je predvsem namenjena tehnološkim novostim.

Letna šola je tudi letos bila v Cankarjevem domu. Tridnevni seminarja se je udeležilo prek 250 uporabnikov, razstavo v kletnih prostorih pa si je ogledalo nekaj tisoč obiskovalcev. Tudi letos so na razstavi prikazali večje število novosti. V prvi vrsti velja omeniti Triglav Pico, prenosno inačico Triglava, ki kljub majhnemu ohišju ima moč večuporabniškega sistema. Med novostmi so bili tudi novi modeli Adrie 3 in Delta 8000, novi komunikacijski protokoli, EKG sistem, računalniško podprt grafoskop, novi tipi terminalov, novi softverski paketi na IDA orodjih, nova verzija Scade in še bi lahko naštevali.

Udeleženci seminarja pa tudi obiskovalci razstave niso bili razočarani s prikazanim. Letna šola se je pričela v sredo 18. maja, kratek otvoritveni govor pa je imel Erik Vrenko, predsednik republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo. Že prvega dne seminarja so obdelali vrsto tem. V prvi vrsti je kazalo oceniti desetletje

lastne poti v informatiki, ki jo je Iskra Delta prehodila od kleti za Bežigradom, v kateri je skupina mladih inženirjev leta 1978 sestavila svoj prvi računalnik. Ta prvi računalnik so tudi razstavili na letni šoli. Primerjava med tem računalnikom in majhnim, toda močnim Triglavom Pico je boljše kot dolgo predavanje prepričljivo povedalo vse o časovno kratki, v bistvu pa zelo veliki prehojeni poti v zadnjih desetih letih, ki jo je opravila Iskra Delta tako, kot tudi računalništvo v celoti.

Prvega dne letne šole so spregovorili o novem 32-bitnem Triglavu, ki naj bi v kratkem prišel iz serijske proizvodnje v Stegnah, o računalnikih v industrijski avtomatizaciji, o supermini računalnikih, o paralelnih računalnikih in operacijskih sistemih. Tudi naslednji dan je bil zelo delaven. Spregovorili so o informacijskih orodjih, o zaščiti programske opreme, računalniški grafiki, komunikacijah in podobno. Višek tega dne pa je bila zelo uspela svečana akademija ob 10-letnici obstoja Iskre Delte (o tem smo že poročali v zadnji številki našega glasila).

V petek, zadnjega dne letne šole pa so na t. i. »workshopu« spregovorili o razvoju, izgradnji in optimalnem upravljanju velikih informacijskih sistemov, kakor tudi o tržišču OEM, drobnem gospodarstvu in o možnostih kooperacije domače računalniške industrije z majhnimi gospodarskimi enotami.

Iskra Delta in njena arhitektura

Deset let je v računalništvu in informatiki že kar dolga doba, saj gre razvoj sodobnih tehnologij tako hitro, da marsikateri proizvod zastara v dobi treh do petih let. Zato je prav, da ocenimo naš skupni prispevek k uveljavljanju informatike. Naš skupni prispevek zato, ker brez širokega kroga uporabnikov, njihovih sugestij, idej in zahtev, kritik, potrpljenja, vzpodbujanja in zaupanja, tudi mali kolektiv Iskre Delte ne bi tako hitro zrastle od nekaj deset ljudi v 2000 članski kolektiv, ki vsa svoja hotenja in dohodek usmerja v razvoj domače informatike in njeno vključitev v mednarodne tokove. Marsikaj smo že dosegli, celo več kot smo načrtovali, marsikaj pa še bomo.

Danes predstavlja kolektiv Iskre Delte eno izmed največjih koncentracij intelektualnega potenciala na področju informatike v slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Njegova moč pa je v lastni globalni strategiji.

Našo vizijo globalnega pristopa k informatiki in ne samo k računalništvu gradimo že od l. 1978 na osnovi lastnega znanja, na osnovi realne ocene lastnih trenutnih zmognosti, načrtovane uporabe tuje tehnologije s ciljem, da rešimo konkretne realne aplikativne probleme, toda hkrati s podciljem, da tuje rešitve v čim večji meri in v čim krajšem času z optimalnim ekonomskim učinkom nadomestimo z rezultati lastnega razvoja. Prav zato s tujci nismo vstopali v licenčne odnose, temveč smo gradili naše rešitve na osnovi dokupa manjšajočih podsklopov na svetovnem trgu z zahtevo, da nam tuji partnerji priznajo status proizvajalcev končnega proizvoda (Original Equipment Manufacturer — OEM). Ta vizija dopušča dolgoročno neodvisnost, hitro sledenje tehnološkimi trendom in s tem zahtevam uporabnikov (trga), hkrati pa omogoča nam in ostali domači industriji vključitev novo razvitih proizvodov (elementi, podsklopi, proizvodi, storitve, inženiring, tehnologija, itd.) v celovito rešitev, ko le-ti dosežejo ustrezno raven kvalitete. Pod celovitostjo rešitve ne mislimo samo njenega zagona — začetne investicije, temveč dolgoročni poslovni odnos med Iskro Delto in uporabnikom

(vzdrževanje, obnavljanje, dograjevanje, svetovanje, izobraževanje...).

V preteklih desetih letih smo se trudili izoblikovati lastno identiteto, oblikovati svoj originalen jugoslovanski način razmišljanja, absorbirati z »Delta glavo« vse kar je v svetu informatike novega, pri tem pa ne zapasti pod vpliv velikih tujih multinacionalk in se vdati malodušju, da za nas ni prostora. Cenimo velike in majhne tuje hiše in njihove proizvode, vendar si ne želimo postati IBM, ali DEC, temveč IDC z enako kvalitetnimi, ali celo boljšimi rešitvami po enotni Iskra Delta Arhitekturi (IDA). In kaj to pomeni? Pomeni enovito oblikovanje in dopolnjevanje konsistentne, zadostne množice proizvodov in rešitev s področja informatike, kompatibilnih na ravni podsklopov, ki omogočajo gradnjo in rast računalniško podprtih informacijskih sistemov. Naše in vaše izkušnje, znanje in spoznanja so osnova za oblikovanje in dopolnjevanje strategije načrtovanja novih proizvo-

dov — njihove arhitekture. Iskra Delta Arhitekturo smo prvič javno objavili pred petimi leti na naši prvi Letni šoli, IDA je naš filozofski pristop utiranja lastne poti v informatiko in raste z našimi skupnimi spoznanji. Danes ne govorimo več o enem samem proizvodu, temveč o družini, ki ji le-ta pripada. Iščemo skupne tehnološke in funkcionalne preseke. Cilj je samo eden: globalna kvaliteta. Prav o tem pa bo več govora tudi v drugih referatih letošnje Letne šole.

Marketinški pristop

Tržni nastop Iskre Delte sestavljajo celovita ponudba izdelkov in storitev informacijskega inženiringa. Paleta strojne opreme, od terminalov do velikih sistemov in storitve od projektiranja, sistemskih analiz, programiranja, do svetovanja, izvajanja obdelav, uvajanja informacijskih podsistemov, vzdrževanja strojne in programske opreme ter izobraževanja, zagotavlja uporabniku enotno in dolgoročno reševanje njegovih informacijskih problemov.

Manjše sisteme in periferno opremo nudimo tudi v sodelovanju s trgovskimi organizacijami, poseben poudarek pa velja prodaji modulov in opreme za nadaljnjo vgradnjo (OEM — Original Equipment Manufacturing), kar izrečno velja za področje VME arhitekture — družina TRIGLAV.

Proizvodni program

V preteklih desetih letih smo stalno akumulirali znanja, ki se odražajo v novih proizvodih in njih generacijah. Pod pojmom proizvod razumemo: hardver, sistemski softver, komunikacijski hardver in softver, informacijska orodja, aplikativni softver dokumentacije (strokovne knjige), ... v obliki elementa, podsklopa, enote,

proizvoda, sistema..., skratka karkoli je v obliki, da je prodajljiva bodisi, kot repromaterial za industrijo ali, kot končni proizvod.

Med pomembnejšimi družinami proizvodov omenimo samo nekatere:

- družina video terminalov PAKA
- družine mikroročunalnikov
- družine miniračunalnikov
- večprocesorski sistemi GEMINI
- operacijski sistemi
- informacijska orodja IDA
- komunikacije
- aplikativna programska oprema

Poudariti moramo, da skuša Iskra Delta svoje proizvode podpreti v celoti v obliki kompleksnega informacijskega inženiringa (torej tudi organizacijsko) zato vlagamo ogromne napore v storitve kot so: svetovanje, vzdrževanje, izobraževanje, inženiring, pomoč drugim proizvajalcem pri razvoju OEM, uporabe informacijskih podsklopov, kooperacije, itd.

Proizvodi nove generacije 1988 — 90

Generacija proizvodov 1988—90 bo rezultat današnjega razvoja ob upoštevanju novih tehnologij, dvigu kvalitete, pocenitvi in modularnosti proizvodov. V razvoju postopno vključujemo v proizvode 88 — 90: hibridno in SMD tehnologijo, plazma in LCD zaslone, sodobna standardna vezja VLSI in v omejenem obsegu vezja po naročilu (kjer gre za zaščito industrijske lastnine), optična vlakna, miniaturizacijo (zlasti na področju magnetnih medijev), grafično podprto programsko opremo, relacijske baze in metode distribuiranega procesiranja.

Na področju videoterminalov gremo v področje inteligentnih terminalov, prenosnih, industrijskih in »point of sales« terminalov, grafične monokromatske in barvne terminale ter specializirane terminale za pisarniško poslovanje.

Družino mikroročunalnikov širimo na področje 32-bitnih mikroročunalniških sistemov TRIGLAV/32 in novih opcij. V planu so tudi industrijske in druge specialne izvedbe (večprocesorski TRIGLAV).

Družina supermini računalnikov bo razširjena na 32-bitnem področju z novimi sistemi ADRIA in DELTA-8000. Prenos razvoja lastne procesne enote v proizvodnjo je odvisen od ekonomike in možnosti mednarodnih kooperacij.

Uvajamo tudi vrhunski sistem (mainframe) serije TITAN zmogljivosti do 256 uporabnikov, oz. v dvojni arhitekturi TITAN-GEMINI do 512 uporabnikov.

S področja informacijskih orodij so za obdobje 88—90 v delu orodja pod operacijskim sistemom UNIX in dopolnitev seta orodij z orodji CAD za informatiko, relacijski model baze in grafična podpora.

Komunikacije razvijamo sproti v smeri implementacije OSI standardov tako, kot se in se bodo ti dalje definirali. Računalniškim rešitvam paketov Phone, Mail, Videotex bomo od leta 88 dalje dodali še rešitve s področja Teletexa (prodor v področje TV, hotelirstva, internih informacijskih sistemov,...).

Proizvodi generacije 1990 — 95

Razvoj na področju računalništva in informatike je v svetu tako hiter, da je za obdobje 90 — 95 težko definirati tržne proizvode. Poznane so le glavne smeri bodočega razvoja, ki pa so danes še v fazi raziskav. Na področju raziskav sledi Iskra Delta smeri multiprocesiranja in paralelnega procesiranja, procesiranja glasu in slike ter novih metod distribuirane obdelave, opre na dislocirane sisteme.

Iskra Delta je tudi generator produktivno usmerjenih raziskav in razvoja. Tako je pri Skladu za pospešitev tehnološkega razvoja SFRJ inicirala šest raziskovalno-razvojnih projektov s področji:

- paralelno procesiranje,
- večprocesorski sistemi,
- modularni 32-bitni mikroročunalniški sistemi na vodilu VME,
- prenosljivi operacijski sistemi,
- informacijska orodja in komunikacije.

Marketing in inženiring

Iskra Delta deluje na jugoslovanskem tržišču organizirana v Prodajno-servisnih centrih (PSC), oz. podružnicah, ki so v vseh večjih mestih.

Inženiring

Strategija Inženiringa v Iskra Delti

Namen in cilji informacijskega inženiringa v Iskra Delti so predvsem strateško načrtovanje uporabe računalnikov v organizaciji, prepoznavanje kritičnih dejavnikov na poti implemen-

tacije, oz. povezava modela podjetja, podatkovnega modela in modela procesa v enovit, enciklopedičen sistem, ob uporabi učinkovitih računalniško podprtih tehnik, skratka — pravila za pravočasno zagotavljanje ustreznih informacij.

V odločitvenih procesih morajo na vseh ravneh uporabljati orodja, ki omogočajo najboljše možne odločitve. Da bi to dosegli, je potreben celovit informacijski inženiring v vsej organizaciji.

Zagotoviti je potrebno napredek glede na zastarele metode AOP ter aplikativnega pristopa k reševanju informacijskih potreb in sicer z uporabo jezikov četrte generacije, informacijskih centrov, prilagodljivih baz podatkov, aplikativnih generatorjev, prototipne tehnike, informacijskega inženiringa, nepostopkovnih podatkovnih jezikov, mrež, softvera s čim manj vzdrževanja, z vključevanjem uporabnikov v samostojno reševanje problemov in sistemov za odločanje.

Idealno podjetje, ki bi ustreglo uporabnikom pa bi bilo takšno, ki bi postreglo z opremo za izvajanje nepostopkovnih jezikov, integriranih s strojno opremo (data base machine). Ključ uspeha je najboljši možni design, prijazni vmesniki, atraktivna grafika, kot tudi uporabniki, usposobljeni za ustvarjalen odločitveni proces.

Celovitost pristopa

Iskra Delta danes nudi in zagotavlja preizkušene aplikativne rešitve za posamezne poslovne, ali procesne funkcije, poleg tega pa omogoča celovit integriran pristop pri reševanju najzahtevnejših informacijskih sistemov velikih gospodarskih in drugih organizacij.

Vzdrževalna služba poleg svoje glavne dejavnosti — vzdrževanja, zagotavlja tudi dodatne storitve, kot so projektiranje računalniških cen-

trov, odkup in prodaja rabljene opreme in staro za novo, razširitve obstoječe opreme pri uporabnikih in posebne oblike vzdrževanja. Iskra Delta vzdržuje danes okoli 4.500 sistemov v približni vrednosti 330 milijard din.

Izobraževalni center Delta v Novi Gorici in Ljubljani sočasno izvaja vrsto tečajev, seminarjev in drugih oblik izobraževanja za različne skupine, od Uvoda v programiranje, do Tovarne prihodnosti. Značilno je, da prav v zadnjih mesecih beležimo pomembne premike glede udeležbe, tako v številu kot v zanimanju poslovnih delavcev tudi najvišje ravni (vendar žal pretežno iz Slovenije in le iz gospodarstva).

Sodelovanje z uporabniki

V letošnjem letu želimo reafirmirati Združenje uporabnikov z namenom, da prisluhnemo željam, zahtevam in potrebam uporabnikov, ki niso le strokovnjaki za informatiko, temveč tudi nosilci tehnološkega znanja svoje organizacije. Združenje uporabnikov mora prek svojih organov pomembno sodelovati pri soustvarjanju programske strategije Iskre Delt, kajti odločitev za nakup računalniške opreme določenega dobavitelja pomeni ne le trenutno uporabo določene tehnologije, temveč tudi dolgoročno in trajno sodelovanje in povezo-

Sodelovanje z drugimi OZD in zasebniki

Iskra Delta nudi tudi možnost skupnega razvoja in trženja nekaterih produktov informacijskega inženiringa — skupen razvoj, projektiranje, uvajanje in izvajanje celovitih, ali delnih sistemov. Pri tem gre za kooperacije pri aparaturi in programski opremi, vključevanje posameznih, ali

celotnih rešitev v ponudbo. Povezali smo se z večprojektantskimi organizacijami, ki delujejo na področju informacijskega inženiringa, kot tudi z zasebniki. Pri tem poudarjamo skupen podjetniški interes.

Izkušnje, ki smo si jih pridobili pri izvajanju številnih poslov v obliki projektiranja, programiranja, uvajanja, izobraževanja, analiz, organiziranja, kažejo, da smo premalo upoštevali znane postopke. To kar je večini danes jasno, pred leti ni bilo tako. Še vedno je edino v Vojvodini potrebno za vsako investicijo v računalniško opremo predložiti idejni projekt razvoja informatike v določenem poslovnem subjektu.

Informatika v širšem družbenem prostoru

Glede na zakon o enotnem računalniškem sistemu je danes v Sloveniji več, ali manj skoncentrirana večina proizvodnih kapacitet s področja računalništva v Iskra Delti. Izredno pozitivne ideje o drobnem gospodarstvu, ki naj bi dograjevale in dopolnjevale ponudbo večjih gospodarskih organizacij in sistemov, so se vsaj v današnjem trenutku sprevrgle v trgovino z uvoženimi sistemi, s ciljem zadovoljevanja individualnih interesov, ne pa neke družbene strategije. Nerazumljivo je, da družba pristaja na etiketiranje uvoženih proizvodov za domači izdelek.

V okviru posameznih delovnih organizacij obstaja proizvodnja manj kompleksnih specializiranih računalniških sistemov. Trend bi moral biti razvoj tržišča OEM modulov in sistemov, na katerem bi prodajali veliki sistemi standardne podslope in sisteme, manjše in specializirane organizacije in drobno gospodarstvo pa specialne module in rešitve temelječe na dopolnjevanju in bogatitvi ponudbe standardnih modulov.

Avtorji referata: Dušan Šalehar, dipl. ing., Peter Tičar, mag. Vanja Bufon, dipl. ing.

32-bitni računalniški sistem Triglav

Povzetek

Referat opisuje razvojno nalogo modularnega 32-bitnega računalniškega sistema iz družine TRIGLAV. Predstavlja izhodišča, ki so vodila Iskra Delt, da se je lotila tega projekta, cilje, ki vodijo strokovno ekipo, opisuje tehnične karakteristike aparature in programske opreme, področja uporabe in smeri nadaljnjega razvoja projekta.

Izhodišča za razvoj

Predstavitev družine računalniških sistemov TRIGLAV

Družina računalniških sistemov TRIGLAV obsega:

- TRIGLAV, 16-bitni mikroročunalniški sistem, izdelan na osnovi 32-bitnega vodila VME, opremljen z diski 40 ali 80 MB, 5-inčno disketo in mag. tračno enoto "streamer" s kapaciteto 20 ali 40 MB; opremljen je s komunika-

cijsko aparaturno in programsko opremo za DELTAMET, ki omogoča povezave z enakimi, ali večjimi računalniškimi sistemi v računalniške mreže in poveza v LAN.

Osnova 16-bitnega mikroročunalniškega sistema TRIGLAV so lahko 3 različni procesorji:

- INTEL 80286 (8 MHz)
Programska oprema temelji na operacijskem sistemu MS-DOS, CP/M 86, XENIX in IRMX 286.
- MOTOROLA 68010 (10 MHz)
Programska oprema temelji na operacijskih sistemih UNIPUS, CP/M 68 K, UCSD-P in OS-9.
- J11 (DEC) (15 MHz)
Programska oprema temelji na razširjenem operacijskem sistemu DELTA/M in RSX-11/M.

Iskra Delta trži kot standardne operacijske sisteme družine Triglav: MS-DOS, XENIX, UNIPUS, OS9 in DELTA/M. Ostale operacijske sisteme nudi po posebnem dogovoru.

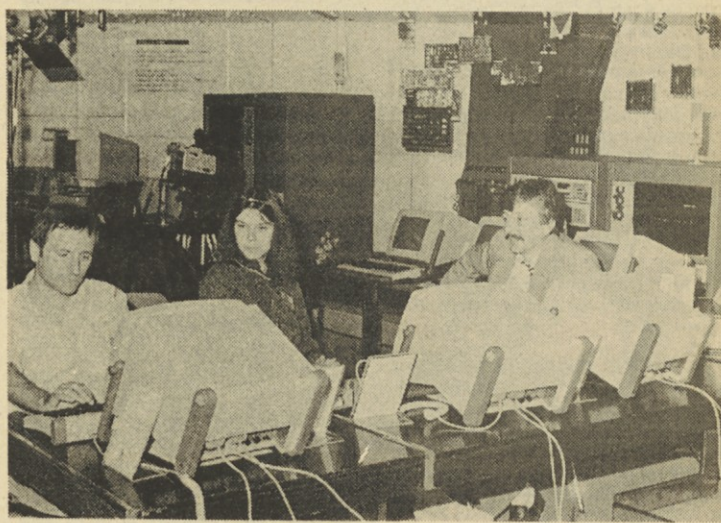
Taka enotna VME zasnova in različni procesorji omogočajo sedanjim družini TRIGLAV široko uporabo na vseh področjih (poslovnem, tehničnem, procesnem) in vključitev v katerikoli vrste

mrež (lokalne, privatne in javne mreže).

16-bitno področje VME modulov je samostojen segment tega, ki se ne glede na pojav 32-bitnega VME segmenta, razvija dalje in bogati celotno po-

nudbo VME trga modulov in sistemov. Med novimi moduli in sklopi moramo omeniti:

- modul za videotekst;
- DMA vmesnik za grafično postajo;

Desetletje lastne poti v Informatiki

• izmenljive vinčestrske diske za učinkovitejšo operativno delo in hranjenje podatkov, itd.

Za večja naročila pa je možno izdelati VME modul po naročilu (custom design).

Med novostmi naj omenimo še izvedbo »mali TRIGLAV« z vodilom VME s petimi vtičnimi mesti in 3,5-inčno izvedbo izmenljivih vinčestrskih diskov in disketnih enot. Zagotovljena je tudi izmenljivost enot med 3,5-inčno in 2,25-inčno tehnologijo, industrijskih in drugih izpeljankah sistema Triglav pa je več napisanega v drugih referatih.

Dopolnitev družine TRIGLAV

Široka zasnova in najnovejši svetovni dosežki na področju razvoja mikro-računalniških procesorjev so logično usmerili Iskro Deltu v nadaljnji razvoj, oz. razširitev družine TRIGLAV na področje 32-bitnih mikroprocesorjev, torej na področje, ki še razširja uporabnost teh računalnikov in hkrati povečuje njihove zmogljivosti.

Cilji razvoja

Da bi področje 32-bitnih računalnikov angažiralo strokovnjake in uporabnike iz vse Jugoslavije, vključilo vse razvojne in tehnološke potenciale in s

tem omogočilo široko uporabo in kooperacijo v razvojnem in proizvodnem smislu, je Iskra Delta dala pobudo in razpisala javni projekt, ki se vključuje v zahteve Sklada federacije o zagotavljanju in uporabljanju sredstev za spodbujanje tehnološkega razvoja Jugoslavije. Na projektu sodelujejo: El računari, El OOUR Beta, Energoinvest RO Irca, Energoinvest RO Iris, EMO Ohrid, Nikola Tesla OOUR Institut za telekomunikacije i informatiku. S tem projektom želimo hkrati tudi na področju Jugoslavije utemeljiti določene standarde, ki bi omogočili proizvodno in aplikativno enotnost in zasnovali temelje širšim kooperacijskim načelom: delitev proizvodnje, kompatibilnost na modulski ravni, zasnova pravega OEM tržišča (tj. tržišča izvirnih jugoslovanskih proizvajalcev enotne računalniške opreme — sklopov, modulov in enot).

Ta pobuda za skupen razvoj je že dala začetne, a vidne rezultate. V ta projekt se vključujejo poleg ostalih tudi Iskrene delovne organizacije, kot sta npr.:

- Iskra Kibernetika, s svojo 3,5-inčno disketno enoto in
- Iskra Mikroelektronika, z namenskim (custom design) čipi za vodilo VME.

Glede na splošno razvojno usmeritev Iskre Deltu v multiprocesorske in paralelne procesorske sisteme pomeni ta generacija računalnikov dobro izhodišče za razvoj tudi v tej smeri.

Značilnosti 32-bitnih računalnikov Triglav

Osnova za razvoj in gradnjo 32-bitnih računalnikov TRIGLAV je vodilo VME, ki omogoča modularnost konfiguriranja, standardizacijo in uporabo že do sedaj razvitih modulov (krmilnikov za vinčestrske diske, komunikacijskih krmilnikov, itd.). Prav tako ta zasnova omogoča še večjo uveljavitev operacijskih sistemov, ki temeljijo na zasnovi UNIX (DELIX XENIX, OS-9), saj je svetovni trend v tej smeri.

Področje uporabe

Glede na že omenjene prednosti 32-bitne arhitekture in navedene tehnične značilnosti te generacije računalnikov, se odpira široko področje uporabe na poslovnem in tehničnem področju kot:

- visokozmogljive grafične delovne postaje,
- večnamenski poslovni računalniki,
- prenosne delovne postaje,
- krmilne postaje na procesnem področju,

- druga aplikativna področja, kjer bodo uporabni posamezni moduli TRIGLAV komunikaciji z drugimi moduli (prodaja OEM)
- večnamenski mikroročunalniški sistemi splošne uporabe

Stanje razvojnega projekta

V skladu z opredeljenimi cilji razvoja so postavljene smernice standardov dimenzij, protokolov, komunikacij in priključkov, izdelani prototipi osnovnih procesorjev, izdelan prototip prenosnega modela TRIGLAV in implantacija sistemske programske opreme.

Glede na možnosti, ki jih ponuja svetovna tehnologija in glede na stanje, kakršno trenutno je na tem projektu, menimo, da je to eden izmed najpomembnejših projektov v okviru razvoja Iskre Deltu, saj nudi dobro izhodišče za množično uporabo majhnih visokozmogljivih računalniških sistemov na vseh področjih gospodarstva in negospodarstva.

Eden izmed ciljev razvoja in poznejše serijske proizvodnje pa je poleg kvalitete prav gotovo doseči tudi boljše razmerje med ceno in zmogljivostjo.

Avtor referata: Andrej Grebenc, dipl. ing., Iskra Delta

Računalniki v industrijski avtomatizaciji

Mikroprocesorji in računalniki kot najposodobnejši elementi elektronike se danes ne uporabljajo samo za zbiranje, shranjevanje in obdelavo poslovnih podatkov, pač pa se vedno bolj vključujejo kot sestavni deli naprav, oz. tehnoloških postopkov. Tako danes srečamo računalnike na področju avtomatizacije kontinuiranih in šaržnih tehnoloških procesov, prav tako pa tudi v eksploataciji naravnih bogastev in kosovni proizvodnji.

Če neko organizacijo združenega dela (v našem primeru bomo vedno predstavljali gospodarsko organizacijo združenega dela) analiziramo s kibernetičnega stališča, ugotovimo, da gre za hierarhičen sistem, ki ga je potrebno krmiliti proti želenemu cilju. Za upravljanje pa so potrebne informacije. Ker je OZD v osnovi ekonomski subjekt, so seveda na najvišji ravni potrebne zlasti informacije o ekonomiji. Poslovni informacijski sistemi zlasti informacije o ekonomiji. Poslovni informacijski sistemi tako zbirajo, obdelujejo in shranjujejo poslovno-ekonomske informacije. Značilnost teh informacij je, da nastajajo v poslovnem procesu ter, da jih človek posreduje računalniškemu informacijskemu sistemu. Poslovne informacije nastajajo in se obdelujejo ne samo na najvišji strateški ravni, pač pa tudi na srednji taktični in najnižji operativni ravni.

Na teh dveh ravneh pa se seveda srečujemo s tehnološkimi procesi, ki imajo to značilnost, da nekatere podatke generirajo sami (npr. število vrtljajev stroja, število proizvodov, narejenih v določenem razdobju na proizvodni liniji, število proizvodov, ki so uspešno prestali preizkus zahtevane kvalitete, hod roke robota med

dvema proizvodnima operacijama itd.).

Ker se ti podatki generirajo med samim tehnološkim procesom in ker obstajajo elementi za pretvorbo fizikalnih veličin v električne, te podatke prek posebnih vhodno/izhodnih enot lahko avtomatsko (v realnem času in brez zakasnitve) zajamemo z računalnikom. Razen tega pa nekatere pomembne tehnološke podatke procesni industrijski računalniki posredujejo v poslovni informacijski sistem. Na tak način dobimo integralno informacijsko piramido OZD.

Integralno informacijsko piramido lahko torej razdelimo na dve delni piramidi in sicer:

- poslovno-informacijsko piramido in
- tehnološko-informacijsko piramido.

Tehnološka informacijska piramida

V tem referatu nimam namena predstaviti poslovno-informacijske piramide, pač pa elemente in strukturo tehnološko-informacijske piramide. Slednja je namreč vsaj enako pomembna kot poslovna, zlasti pri krmiljenju sodobnega trženja, razvoja in proizvodnje.

Tehnološka informacijska piramida ima prav tako tri globalne ravni: strateško, taktično in operativno. Strateška raven opravlja funkcije planiranja, izvajanja in nadzora nad celotnim tehnološkim procesom. Za to raven niso potrebni industrijski računalniki, pač pa se ta funkcija opravlja

lahko na računalnikih za splošno uporabo.

Taktična raven opravlja funkcije razporejanja nalog na posamezne proizvodne linije, oz. celice. Na tem mestu se razporejanje nalog opravlja prek računalniških komunikacij. Okolje zahteva industrijske računalnike ter robustno izvedbo dialoga človek — stroj.

Operativno raven predstavljajo posamezne proizvodne celice, ki zbirajo podatke v koncentradorju. Na koncentradorju so prek računalniških komunikacij povezane končne postaje, ki prek procesnih vhodno/izhodnih enot (digitalnih in analognih) zajemajo fizične veličine. Posamezne končne postaje so različnih tipov,

glede na funkcije. Tako poznamo:

- končne postaje za zajem procesnih podatkov (DAS),
- programljive logične avtomate (PLC),
- krmilnike gibanja (Motion Controller), ki obsegajo:
- robotske krmilnike in manipulatorje (Robot Controller),
- krmilnike za NC/CNC stroje,
- regulatorje

Seveda na tej ravni potrebujemo tudi elemente za prilagoditev industrijskih računalnikov na proces. Ti prilagoditveni elementi so:

- merilni pretvorniki
- elementi za galvansko ločitev digitalnih vhodov/izhodov
- naprave neprekinjenega napajanja

Zgoraj naštetih elementi so v raznih tehnoloških izvedbah, od elektromehanskih in električnih, do optoelektričnih.

Za industrijsko avtomatizacijo kontinuiranih procesov so razviti naslednji aplikativni programski paketi:

- FABA za mikroročunalnik PARTNER,
- SCADA-T za mikroročunalnik TRIGLAV,
- SCADA-D za miniračunalnik DELTA 800 ter
- SCADA-V za miniračunalnika ADRIA in DELTA 4850.

Za mešanje in doziranje sta bila razvita programa MIDOS in OPTIMIX.

Zavedamo se, da je industrijska avtomatizacija zahtevno področje in, da ne moremo biti povsod specialisti. Prav takšna narava dela nas sili, da smo in moramo biti odprti za sodelovanje. Zatorej je naše geslo: Združeni do uspešno avtomatiziranega tehnološkega procesa.

Podelili inovacijske nagrade

V lanskem letu prek petdeset inovacijskih predlogov. Največ iz temeljne organizacije Mehanski deli in naprave. Podelili tudi inovacijske nagrade.

Anton Bukovec

Jakob Snoj, st.

Marko Banovec

Skoraj sedem milijonov dinarjev za nagrade

Odbor za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge v semiških Kondenzatorjih je lansko leto kar na desetih sejah obravnaval prispele inovacijske predloge, jih sprejemal, ovrednotil in predlagal nagrade. Na odbor je prispelo kar 56 inovacijskih predlogov, od tega devet iz Elektronskih kondenzatorjev, trinajst iz Energetskih, pet iz Elementov za odpravo motenj, sedem iz delovne skupnosti in kar dvaindvajset iz Mehanskih delov in naprav. Tako je imela delovna organiza-

cija prek 194 milijonov dinarjev čiste gospodarske koristi. Zadnja številka še ni popolna, ker so nekateri predlogi še v postopku. Vse predloge pa je odbor ocenjeval in vrednotil na podlagi poročil strokovnih služb.

Pet posameznikov in dve delovni skupini prejeli občinske inovacijske nagrade

Kot vsako leto je tudi letos semiška Iskra sodelovala pri razpi-

su nagrad za dosežke na razvojno-raziskovalnem in inovacijskem področju, ki jih podeljuje črnomajska občinska raziskovalna skupnost. Tako je odbor za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge v semiških Kondenzatorjih predlagal pet posameznikov in dve delovni skupini, ki so nagrade tudi prejeli.

Prvo nagrado občinske raziskovalne skupnosti za dosežke na področju razvojno-raziskovalnega dela so prejeli **Anton Bukovec** za razvoj miniaturnih kondenzatorjev za elektroniko, **Jakob Snoj** za razvoj in modernizacijo ter konstruiranje orodij, **Marko Banovec** za postavitev in vpeljevanje tehnologije proizvodnje filtrov v proizvodnjo in delov-

na skupina **Alojz Malenšek** in **Anton Lakner** za razvoj merilnika kapacitivnosti za merjenje kapacitivnosti med navijanjem kondenzatorja na navijalnih strojih. Drugo nagrado občinske raziskovalne skupnosti za dosežke na področju inovatorstva je prejel **Jože Poč** za izboljšavo kontaktiranja na merilnih mizah. Tretjo nagrado za dosežke na področju inovatorstva pa so prejeli **Ferdinand Jakša** za žigosanje aluminijastih lončkov in delovna skupina **Jože Kočever**, **Alojz Željko** in **Marjan Kočever** za tehnično izboljšavo sistema za blokado stroja X400 pri preobremenitvah.

VŽ
(foto: B. Pečjak)

Marjan Kočever, Jože Kočever, Alojz Željko

Dobitniki inovacijskih nagrad iz semiške Iskre, med katerimi so tudi Alojz Malenšek (drugi z desne), Jože Poč (tretji z desne), Ferdinand Jakša (četrti z leve)

Dan Tektronixa v Iskri

Iskrina poslovna stavba v Ljubljani je bila v torek, 24. maja gostitelj Iskrinih pa tudi zunanjih strokovnjakov z različ-

nih področij — od računalničarjev preko razvojniki in elektroničarjev do marketinških delavcev, vse pa je v PPC privabi-

la predstavitev znamenite ameriške firme Tektronix. O tem smo se pogovarjali s svetovalcem za informacijski sis-

novih možnosti, ki jih ponuja. Kako vi ocenjujete ta dan Tektronixa?

— Glede na uspešnost predstavitve lahko pričakujemo, da bo tovrstna predstavitev TEKTRONIXA v Iskri postala tradicionalna. Iskra že dalj čas uspešno sodeluje s TEKTRONIX-om in njegovim zastopnikom v SFRJ, Ljubljanskim Commercom. To je spodbudilo Iskra Zorin, TOZD CAOP, da je skupaj s proizvajalcem iz ZDA in njegovim zastopnikom organiziral prireditev, ki se je udeležilo več kot 50 obiskovalcev, večinoma razvojnikov. Kljub napetemu programu — od 9. do 14. ure — je bila pozornost obiskovalcev, sprito zanimivosti predstavitve na visoki ravni.

Kakšna pa je bila vsebina predstavitve?

— TEKTRONIX 2710 — Spectrum Analyzer nižjega cenovnega razreda;

— spektralni analizatorji za področja do 325 GHz;

— 2246A — novi 100 MHz osciloskop z izboljšanimi merilnimi zmoglostmi;

— Serija novih osciloskopov za področje 150 MHz — 1 GHz;

— DAS 9200 Logic Analyzer vrhunskih performans;

— Pregled celotne linije logičnih analizatorjev;

— 3D delovne postaje in terminali;

— 2D delovne postaje in terminali;

— LAN komunikacije;

— **TEHNOLOGIJE TISKALNI-KOV:**

— Color Ink Jet Printers;

— Color Thermal Wax Printers;

— Predstavitev dela z grafičnimi produkti firme Computer Associates na Tektronix opremi;

— Predstavitev WAVEFRONT animacijskega software paketa.

LD

Iskra

Iskra ZORIN,
TOZD CAOP,

Trg revolucije 3
61000 Ljubljana
(Brijona Krajnc)
Tel. 213-213 int. 3474

Od 13. 06. do 15. 06. 1988 bomo organizirali izobraževanje na temo:

Vodenje projektov s pomočjo računalnika

Program:

13. 06. 1988: Uvod v vodenje projektov

14. 06. 1988: Osnove dela s SUPER PROJECT PLUS in SUPER PROJECT EXPERT — paketoma za vodenje projektov na osebnih računalnikih

15. 06. 1988: Osnove dela s CA-TELLAPLAN in CA-TELLAGRAF — paketoma za vodenje projektov na velikih računalnikih (IBM, VAX).

Predavalo bo več strokovnjakov ob podpori računalnika in projiciranja z Iskrinim grafoskopom LCD CP 1 (proizvaja Iskra Vega). Vsak udeleženec bo dobil strokovno gradivo.

Izobraževanje je namenjeno predvsem vodstvenim in vodilnim delavcem, vodjem projektov, vodjem proizvodnje, planerjem,...

Organizirali ga bomo neposredno pred začetkom I. mednarodnega seminarja strokovnjakov s področja vodenja projektov, ki bo 16. in 17. 06. 1988 v Kulturnem domu Ivana Cankarja in kjer bodo med drugim tudi razstavljeni produkti, ki so predmet tega izobraževanja.

Predavanja bodo v poslovni stavbi Iskre, velika dvorana-pritličje, Trg revolucije 3, Ljubljana in sicer vsak dan od 8.15 do 13.

Cena izobraževanja za posamezen dan je 33.000 din; za dva dni je 10% popusta, za tri dni je 15% popusta!

VLJUDNO VABLJENI!

tem v SOZD Iskra in vodjo inženiringa v Zorinovem Centru za avtomatsko obdelavo podatkov magistrom Džordžem Krstičem.

Bi nam najprej na kratko predstavili Tektronix?

— Na kratko rečeno je to firma za proizvodnjo zahtevnih terminalov, računalniških grafičnih postaj ter raznovrstne merilne opreme.

Udeleženci »srečanja« s Tektronixom izjavljajo, da že dolgo niso bili na tako dobro pripravljeni in uspešni predstavitvi vrhunske tehnologije in

Iskra

Iskra Commerce Ljubljana

vabi k sodelovanju sodelavca za opravljanje del, oz. nalog za nedoločen čas v Tržnem področju SEV

Uvozni komercialist

Pogoji:

- končana ekonomska fakulteta I. stopnje
- 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
- aktivno znanje nemškega jezika
- 3 mesečno poskusno delo

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev v roku 8 dni po objavi pošljejo na naslov:

ISKRA COMMERCE LJUBLJANA, KADROVSKI SEKTOR, Topniška 58, Ljubljana.

Solidni izvozniki rezultati

»V novogoriški občini je v prvih treh letošnjih mesecih največ prodala na tuje trge Iskra Avtoelektrika«. Tako vzpodbudno novico smo pred dnevi zasledili v osrednjem slovenskem dnevniku, zato jo v nekoliko skrajšani obliki povzemamo tudi za naše glasilo.

Nasploh je novogoriško gospodarstvo zadovoljno z izvoznimi rezultati v prvih treh letošnjih mesecih. S prodajo izdelkov in storitev tujim kupcem je ustvarilo 36,8 milijard dinarjev prihodka, to pa je za skoraj 200% več kot v enakem lanskem obdobju. Še bolj razveseljivo pa je, da je v samem vrhu 3700 članski kolektiv vitalne Iskre

Avtoelektrike. Do konca marca so namreč prodali za skoraj šest milijonov dolarjev svojih izdelkov, predvsem na konvertibilne trge, torej daleč največ med novogoriškimi izvozniki. Seveda pa ta zadovoljstva niso zaključena, saj so načrti izredno drzni. Letos naj bi namreč povečali izvoz kar za petino, to pa pomeni, da bodo iztržili 27 milijonov dolarjev od največjih kupcev Renault, Citroen, Peugeot iz Francije, Fiat (Fiat auto, Fiat tratorii in Fiat IVECO) iz Italije, Perkins in Fenner iz Anglije itd.

M. R.

Drobno gospodarstvo in Avtoelektrika

Ena izmed glavnih značilnosti novogoriške Iskre Avtoelektrike je gotovo njen hiter in dinamičen razvoj, saj je od ustanovitve leta 1960 do danes postala eden izmed največjih jugoslovanskih proizvajalcev avtoelektrične opreme. S svojimi visokokakovostnimi izdelki zadovoljuje potrebe jugoslovanskih proizvajalcev vozil in motorjev ter uspešno nastopa na tujih trgih, saj poznajo izdelke Avtoelektrike pri

francoskih Renaultu in Citroenu, italijanskima Fiat in OM, angleškem Perkinsu, nemškemu Fordu, Volkswagnu, Mercedesu itd. Povedano z enim stavkom, izdelke Avtoelektrike zasledimo v več kot dvatisoč različnih vozilih, oz. motorjih.

Razumljivo je, da se vseh potrebnih podsestavnih delov ne da napraviti doma, zato se je Iskra Avtoelektrika obrnila s prošnjo tudi na

kooperante, na drobno gospodarstvo. Trenutno sodeluje z okrog sto kooperanti. Promet v lanskem letu je presegel eno milijardo dinarjev. In čeprav je ta vsota v primerjavi z vrednostjo vseh vhodnih materialov sorazmerno majhna pa to nika- kor ne pomeni, da je sodelovanje z drobnim gospodarstvom nepo- membno.

Poglejmo, kakšna so področja sodelovanja po obsegu. Na prvem mestu je vsekakor kovinsko-predelovalna industrija, kamor sodi stru- ženje, vrtanje in štancanje. Zasle- dimo tudi izdelavo vijáčnega blaga in kovic itd., predelavo plastike, galvansko obdelavo, izdelavo ti- skanih vezij, transportnih palet, zaščitnih rokavic, nalepk in druge- ga.

V tej novogoriški delovni organi- zaciji ocenjujejo sodelovanje z drobnim gospodarstvom kot zelo

uspešno, saj sta kvaliteta in dobav- ni roki na visoki ravni, to pa sta glavna dejavnika v nabavni funkciji za zagotavljanje uspešnega tren- utnega in nadaljnega razvoja de- lovne organizacije.

Tudi spekter zahtevnosti del, ki jih opravljajo kooperanti je zelo širok. Znani so celo primeri, ko la- hko izdelajo pozicije, ki jim niso kos velike in specializirane delovne or- ganizacije. Tu mislimo predvsem na področje izdelave vijáčnega blaga.

Tudi zaradi tega je usmeritev Is- kre Avtoelektrike v bodoče bolj odpr- ta za sodelovanje z drobnim gos- podarstvom, saj se predvideva prenos posameznih operacij, pred- vsem na področju kovinske prede- lave, iz delovne organizacije k do- baviteljem, točneje — k strokovnja- kom drobnega gospodarstva.

M. R.

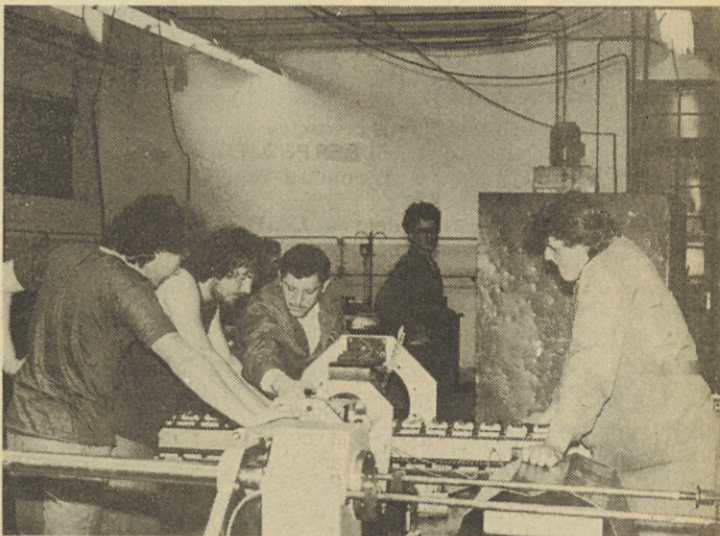
O viziji Tolminske in bovške Iskre

Štiri temeljne organizacije izmed enajstih novogoriške Iskre Avtoelektrike imajo sedež oz. delovne prostore v drugih obči- nah, dve v tolminski, ena v sežanski in ena v Ljubljani-Šiška. V njih je 1300 zaposlenih, največ v tolminski občini, torej v tovarni AET Tolmin in tovarni vžigalnih tuljav Bovec.

Da bi bili tudi člani tolminskega izvršnega sveta kar najbolj na tekočem o rezultatih in poslovanju v teh dveh temeljnih organi- zacijah tolminske občine, se je njihove nedavne seje udeležil tudi glavni direktor Iskre Avtoelektrike Robert Žerjal. Članom IS je spregovoril o nadaljnji viziji teh dv kolektivov in podčrtal uspeh prizadevanj za odpravo rdečih števil, ki so posebej v zadnjih letih pestile kolektiv bovške Iskre. Razlog za optimizem so že letošnji rezultati iz prvega trimesečja, ki so bili dokaj ugodnejši od doslej poznanih. Sicer pa sledita obe temeljni or- ganizaciji izvozni naravnosti matične delovne organizacije, ki naj bi že leta 1990 izvozila na tuja tržišča kar 45 odstotkov vse svoje proizvodnje.

Pohvalno se je izrazil tudi o doseženih rezultatih tolminske Iskre, predvsem o vedno prisotnem snovanju novih projektov in izdelkov.

M. R.

Tudi v orodjarni tovarne delovnih sredstev, od koder je naš posnetek, se poslužujejo uslug drobnega gospodarstva-kooperantov.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik
Vladimir Logar

Ekspanzija proizvodnje leta 1973

Kako ocenjujete plan združene-ga podjetja Iskra za leto 1973. Nekateri menijo, da je zelo optimističen?

Odgovor:

Na vprašanje, kakšna je ocena plana za leto 1973 je v sedanj

ekonomski situaciji pri nas težko postaviti realne plane. Mi smo skušali na osnovi ocen tržišča po Iskra Commerce in ocen posameznih tovarn letošnji plan čim bolj prilagoditi tržnim prilikam. Strinjam se, da je v veliki meri zelo optimističen in to glede proizvodnje, izvoza, postavljenega dohodka in dobička, zlasti ko obstaja vrsta vprašanj glede možnosti prodaje na jugoslovanskem tržišču in financiranja take ekspanzije. Vprašanje potrebnih obratnih sredstev se kot rdeča nit vleče že vsa leta v Iskri.

Vprašanje:

Omenili ste, da ob nakazani ekspanziji Iskre obstajajo problemi glede možne prodaje na jugoslovanskem tržišču. Je to mišljeno za vse izdelke ali le za proizvode široke potrošnje?

Odgovor:

Težko je dati realno oceno. Po cenitvi prodaje v preteklih mesecih bo verjetno prodaja proizvodov široke potrošnje nazadovala, morda se dokaj zmanjšala, vendar pri nekaterih področjih v Iskri, zlasti področju profesionalne elektronike, profesionalnih proizvodih, ni pričakovati kakih posebnih zmanjševanj naročil. Ker je Iskra v svoji strukturi močan proizvajalec profesionalnih naprav, osebno sodim, da posebnih udarov ni pričakovati.

Tudi na področju proizvodnje elektronskih elementov, ki so v veliki meri orientirani v izvoz, ni pričakovati kakih posebnih pretresov. Glede vprašanja prodaje proizvodov široke potrošnje, je nujno, da v večji meri izvažamo.

Tudi naš plan za letošnje leto predvideva močan porast izvoza, ki bi odtehtal manjšo prodajo na jugoslovanskem trgu.

Vprašanje:

Na zasedanju DS ZP je bilo dokaj govorjenja o velikem porastu proizvodnje v letošnjem letu. So v tem planu vštete tudi vse nove organizacije, ki so se nedavno priključile ZP Iskra?

Odgovor:

Vrednost proizvodnje v letošnjem letu predvidevamo na približno 330 milijard S din (lani 252 milijard). To je približno 31% povečanje. Seveda so v to vključena tudi pripojena podjetja, vendar brez tovarne Zmaj, ki se bo vključila v Iskrino skupnost 1. junija letos.

Vprašanje:

Posebno in dokaj kočljivo področje so osebni dohodki. Kaj bi bilo treba storiti, da bi problem, ki že nastaja, zaradi nastajajočih težav v proizvodnji, kolikor toliko pozitivno rešili?

Odgovor:

Politika osebnih dohodkov je zelo delikatna, vendar prav gotovo eno od osnovnih vprašanj. Po mo-

jem mnenju sta tu dve tendenci: ena je v tem, da naj bodo razponi med najnižimi in največjimi osebnimi dohodki čim manjši, druga v tem, da so razponi čim večji. Prav gotovo sta obe tendenci škodljivi. Jasno je, da Iskra glede na program proizvodnje nujno zahteva izredno veliko število visoko kvalificiranih kadrov. Če teh kadrov ne bomo imeli, tudi Iskra ne bo mogla iti v ekspanzijo in nadaljnji razvoj. Če ne bomo izplačevali osebne dohodke primerno njihovem delu, bodo strokovnjaki, seveda Iskra zapuščali in bodo odšli v boj atraktivna podjetja z boljšimi OD ali pa celo v inozemstvo, kar je seveda tudi nadaljnja škoda in izguba za nacionalno ekonomijo. Mi moramo za vsako ceno obdržati ta strokovni kader. Če tega ne bomo dosegli, si bomo žagali vejo, na kateri sami sedimo. Nasprotno mi mislimo, da moramo v prihodnjih letih število strokovnih kadrov še povečati, in to z mladimi strokovnjaki, študentiranjem študentov in dijakov. Treba je tudi dobiti ljudi, ki so izven Iskre, vendar strokovnjaki iz naše branže, da pridejo v naše podjetje. Proces je treba tako obrniti, da bodo strokovnjaki iz naše branže in ki so odšli v inozemstvo, spet prišli nazaj.

To pa bo moč doseči s pametno in perspektivno kadrovsko politiko in zadovoljivimi osebnimi dohodki.

Zanimivosti

Poreklo

Španski časopis La Region poroča, da je sovjetski partijski in državni voditelj Mihail Gorbačov španskega porekla. Gorbačov je namreč vnuk Španca Antona Corbacha, ki je med prvo svetovno vojno emigriral v Rusijo in se leta 1917 udeležil oktobrske revolucije. Pozneje je le-ta vodil nek kolhoz v Kavkazu. Imel je sina Manuela, ki je že pridobil sovjetsko državljanstvo in študiral na univerzi v Tiflisu. Iz zakona Manuela z neko Rusinjo se je rodil leta 1931 Mihail Gorbačov, ki bi se pravzaprav po špansko lahko podpisoval Miguel Corbacho. Dejansko se je Gorbačov rodil 2. marca 1931 v severno kavkaškem kraju Privolnoje in si je prve poklicne izkušnje pridobil na kolhozu kot pomočnik voznika kombajna.

Nazaj k naravi

Paradižnik smo dobili iz Amerike, torej ga pred Kolumbovim odkritjem nismo poznali. Skozi več stoletij je paradižnik izgubil na kakovosti, predvsem na okusu. V laboratoriju biotehničnega podjetja NPI v Salt Lake Cityju delajo genetski inženirji na tem, da bi paradižniku povrnilo prvotno aromo. O njej odloča šest genov. Na podlagi semenja so ugotovili, kateri geni so izgubili svojstva zaradi transporta in dolgoletnega

vzgajanja. Predvidoma prihodnje leto bodo tako ustvarili z genetično tehniko izboljšane vrste paradižnika. S podobnimi manipulacijami bodo vplivali tudi na koruzo, ki naj bi bila bolj sladka in na z vitamini bogato sadje.

Pokvarjen sir

Švicarski waadtländerski sir Vacherin Mont d'Or je veljal 150 let kot posebna specialiteta. Po 20. novembru lanskega leta ga ne smejo več izdelovati, niti prodajati. Deset Švicarjev je po zaužitju tega sira zbolelo, trije so umrli. Zdravniki so diagnosticirali vzrok: bakterija listeria monocitogenes. Samo lani je umrlo zaradi tega sira 31 ljudi. Te bakterije pa niso samo v siru, ampak tudi v

zelnati solati in celo v pasteriziranem mleku. Pri nadaljnjih intenzivnih preiskavah so našli bakterije tudi v klobasah in salamah, perutnini in pakiranih solatah. Na podlagi epidemij v ZDA so natančneje preiskali vsa živila in ugotovili, da se bakterije listeria monocitogenes nahajajo vsepovsod in sicer zlasti tam, kjer so skregani s higieno. Nemški profesor Gerhard Kielwein je pred kratkim raziskoval sire. Od sedmih vrst so bili le štirje brez bakterij.

Bolezen se prične s podobnimi simptomi, kot jih ima običajna gripa. Inkubacijska doba je tri do 14 dni. Loteva se predvsem starejših in bolnih oseb ter nosečih žena. Za embrije je potek bolezni v večini primerov smrten. Še vedno se dogaja, da imajo ljudje, umrli zaradi infekcije s to nevarno bakterijo, na mrliškem listu zapisan vzrok smrti: starostna oslabelost.

Zaradi tega priporočajo zdravniki: ne jejmo seseklanega mesa, ki ni prekuhan ali pečeno, ker so bakterije neškodljive šele pri 70°C, nadalje, kožo od sirov moramo vselej odstraniti in zavreči in še, preden pojemo solato, jo moramo močno okisati.

Posiljevalec za zapahi

Robert Melias iz pristaniškega mesta Bristol se je ponoči splazil

v stanovanje 43-letne Ann Fetter in jo posilil. Po končanem dejanju je pobegnil z ročno uro in mikrovalovno pečico svoje žrtve. Policija ni imela težkega dela. Kmalu je odkrila priložnostnega tatu, vendar ni imela nobenih dokazov za posilstvo, celo storilec je imel dober alibi. Pri preiskavi pa so našli na spodnjem perilu žrtve posušeno spermo. Dali so jo v analizo, kjer so ugotovili na podlagi novih postopkov desoxyribonukleinske kisline (DNS), da je storilec prav on. Prvikrat v zgodovini takšnih medicinskih raziskav so ugotovili, da so »prstni odtisi« mogoči tudi iz strjene krvi, sperme in celo lasnih korenov. Le stotisoči del litra sperme zadostuje za takšen test, ali pa da vzamejo strokovnjaki spermo iz vaginalne sekrecije posiljene žene, čeprav je ta že dolgo posušena. Možnost napake takšnih testov je 1 : 4 milijone.

Na podlagi medicinske preiskave in njenih rezultatov je storilec slednjič tudi priznal posilstvo. Obsodili so ga na osem let zapora kot prvega v zgodovini britanske kriminalistike, ki so mu dokazali krivdo z genetičnimi »prstni odtisi«.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

Kolpa—Krka—Savinja

Hkrati ko objavljamo razpis za kajakaški veslaški tečaj, vas tudi že vabimo na eno najlepših veslaških prireditvev v Sloveniji, na tridnevno rekreativno turistično čolnarjenje po treh slovenskih rekah — Kolpi, Krki in Savinji. Organizatorji te prireditve so Žužemberčani, in sicer tamkajšnja Turistično društvo in Kajak kanu klub ter Iskrina tovarna keramičnih kondenzatorjev. Ker mnogi veslači poznajo Iskraša Emila Glaviča iz KEKO, naj povemo, da je prav on pobudnik in tudi gonilna sila tega veslaškega praznika.

Za razliko od minulih let, bo tokrat zaporedje spustov nekoliko drugačno, in sicer bomo najprej zaveslali po Kolpi. Start bo v petek, 24. junija, popoldne ob 16.

uri v Osilnici, cilj pa na Brodu na Kolpi. Ker bomo taborili v Osilnici, kjer bo tudi piknik, bodo poskrbeli tudi za prevoz z Broda na Kolpi.

Naslednji dan, torej v soboto se bomo preselili na Krko, in sicer najprej v istoimensko vasico ob izviru te lepe reke. Spust se bo začel ob 13. uri, cilj pa bo, kot že po tradiciji, v Žužemberku. Tudi tam bomo taborili. Proti večeru se bo na tamkajšnjem tabornem prostoru ob Krki začela čolnarska veselica, obogatena z različnimi izvirnimi igrami. Prijetna popestritev bo tudi čolnarski sejem, na katerem boste lahko zamenjali, prodali ali pa kupili veslaško opremo.

Savinja bo »na vrsti« v

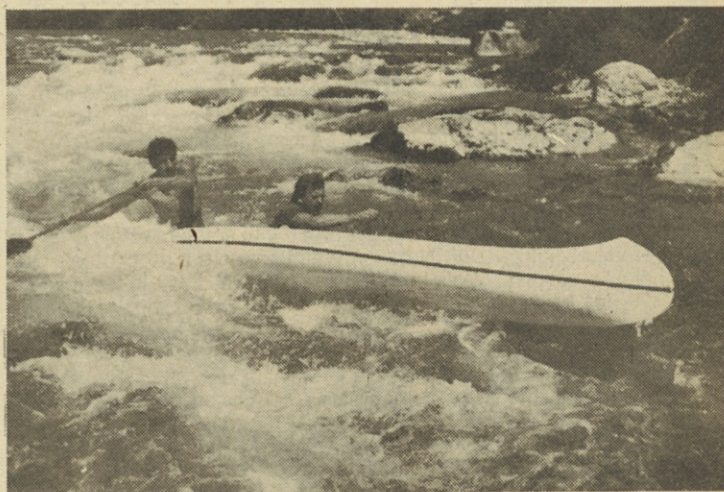
Kajakaški veslaški tečaj

V želji, da bi veslanje po divjih vodah še bolj približali Iskrašem, bomo tudi letos organizirali začetniški in nadaljevalni tečaj za kajakaše in kanuiste. Tudi tokrat smo se dogovorili z veslači iz Kajak kanu kluba Ljubljana, ki nas bodo učili in vodili, sprva po manj, pozneje pa po bolj deročih slovenskih rekah.

Prijavite se pri Ladu Drobežu po telefonu 223-977.

Tečaj se bo začel predvidoma v petek, 17. junija.

L

Savinja pa je bolj deroča kot Krka, kljub temu pa je možno tudi po njej, tudi ta slika je z lanske prireditve Tri slovenske reke, veslati z odprtim kanujem.

Obvestilo udeležencem splavarjenja po Tari

Tiste, ki so se prijavili za splavarjenje po Tari in za izlet na Durmitor obveščamo, da čimprej nakažejo, najpozneje pa do vključno 20. junija, **100.000 din** na žiro račun Planinskega društva Iskra. Št. ž. r.: 50104-678-53851.

nedeljo. Tudi na njej bo start ob 13. uri, zaradi varnosti šele pod Kataraktom, cilj pa bo v Ljubnem.

Udeleženci bodo za vsak spust dobili medaljo — za Kolpo bronasto, z Krko srebrno in za spust po Savinji zlato. Po rekah nas bodo vodili izkušeni veslači, na bolj »plavalnih« mestih na Savinji pa bodo tudi potapljači.

Kaj naj še zapišemo o tem tridnevnem veslaškem prazniku. Morda to, da predstavlja kajakašem in kanuistom nekaj podobnega kot kolesarjem Maraton Franja ali smučarjem tekačem Trnovski maraton...

LD

Virnikov Grintavec

Ste že bili na Virnikovem Grintavcu v Karavankah? Če ne, ali pa vam je tako všeč, ga lahko obiščete v soboto, 18. junija v organizaciji Iskrinega planinskega društva. Izlet bo vodil Vili Tekavec.

Dobili se bomo ob 6-ih zjutraj pred dvorano Tivoli, in sicer s svojimi osebnimi avtomobili. Več o prevozu vam bo vedela povedati Breda Jančarjeva, pri njej pa se tudi prijavite. Njen telefon je 556-141.

L

Planinska sekcija kranjskih DO Iskra

**PLANINSKI
OBVEŠČEVALEC**

Pojdite z nami na Pohorje

Planinska sekcija DO-Iskre iz Kranja organizira dva in pol dnevi planinski izlet čez Pohorje od Slovenj Gradca do Maribora. Pričetek izleta bo v petek 17. junija in bo trajal do vključno v nedeljo 19. junija 1988. Natančnejši opis poti bo objavljen v razpisu na oglasnih deskah v DO-Iskre iz Kranja. Od števila prijavljenih bo odvisen tudi prevoz.

Prijave in vplačila akontacije (4000 din) sprejema Pajk Olga do srede 15. junija 1988. Natančnejše informacije o izletu dajeja planinska vodnika Zelnik Lojze telef. 22-221 int. 2417 in Erzetič Edo 28-861 int. 2539.

Vabljeni na izlet!

Mala oglasa

KLIP-KLAP vrtno škarje nove ali malo rabljene kupim. Telefon 063 840-045, dopoldan. Branko

Prodaj 126pGL, letnik 1987, ter TOMOS 4 (kratka os). Informacije tel. (068) 26-416.

— Doklej bodo cene tako dvigali?
— Do konca!

ISKRA	TRAVNATA POKRAJINA V TROPIH	VRSTA MESNEGA IZDELKA	ZBOR OSMIH PEVCEV	TITAN	NARODNO- OSVOBOD. BORBA	VZTRAJ- NOST	NEKDANJI POVELJNIK GRADU
KAPETAN							
ZVEZDA V BIKU (PLEJADE)							
EL. ENOTA ZA MOČ POULIČNO GLASBILO				VELIKA JEZA V FILOZOF. KAR JE MIŠLJENO			
					RENATA TEBALDI		
AVTOR: RUDI MURN	GEOME- TRIJSKI POJEM	LUKA V IZRAELU	TERMIN	VRH V PIRENEJH UMETNOST. (LAT.)	CELJE LAHKO- ATLET. PANOGA		
ZNAME- NITI AVSTR. DIRIGENT (HERBERT)				ETILNI ALKOHOL ARGON			
LJUBLJ. GLEDA- LIŠKI IGRALEC (MARKO)		RELIEFNO IZREZANA GEMA					
KOLKOVINA		GOROVJE V BURMI					

Šahovsko društvo Iskra

Vabilo

Vse ljubitelje šahovske igre vabimo na 45. šahovski hitropotezni turnir za prvenstvo Iskre, ki bo v soboto, dne 18. junija 1988 ob 11. v prostorih Šahovskega doma ISKRA, Ljubljana, Cankarjeva 1.

Igralni čas: 5 min na igralca, oz. 15 min na igralko.
Veljajo pravila za hitropotezni šah SZJ!

Vabimo vas v čim večjem številu!

Šahovsko društvo Iskra

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željenc, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica. Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.